

Rauman kaupunki

**Rauman Kortelan
liito-oravaselvitys 2020**

AHLMAN

GROUP OY

RAPORTEJA 2/2020

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Raportista	3
Selvitysalueen yleiskuvaus	3
Työstä vastaavat henkilöt	4
Liito-oravaselvitys	5
Tutkimusmenetelmät	5
Liito-oravan elinpiiristä	5
Liito-orava lainsäädännössä	5
Tulokset ja päätelmät	6
Kirjallisuus	7
Liitteet	8
Liite 1. Liito-oravahavaintojen koordinaatit lisätietoineen	8

Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:

Ahlman, S. 2020: Rauman Kortelan liito-oravaselvitys 2020. Ahlman Group Oy.

JOHDANTO

Tämä raportti esittelee Rauman kaupungin tilaaman Kortelan liito-oravaselvityksen tulokset, joiden perusteella voidaan suunnitella alueen maankäyttöä luontoarvot huomioiden.

Rauman kaupunki on suunnittelemassa Kortelan maankäyttöä kaavoituksessa. Kaavavalmistelua varten Kortelan alueelta toteutettiin liito-oravaselvitys, jonka tarkoituksena oli kartoittaa mahdollinen lisääntymis- ja levähdyspaikka Myllyniitun pohjoispuolelta. Alueesta on laadittu perusuontoselvitys vuonna 2013 (Ahlman & Tuominen 2014) sekä lepakkoselvitys vuonna 2019 (Ahlman 2019).

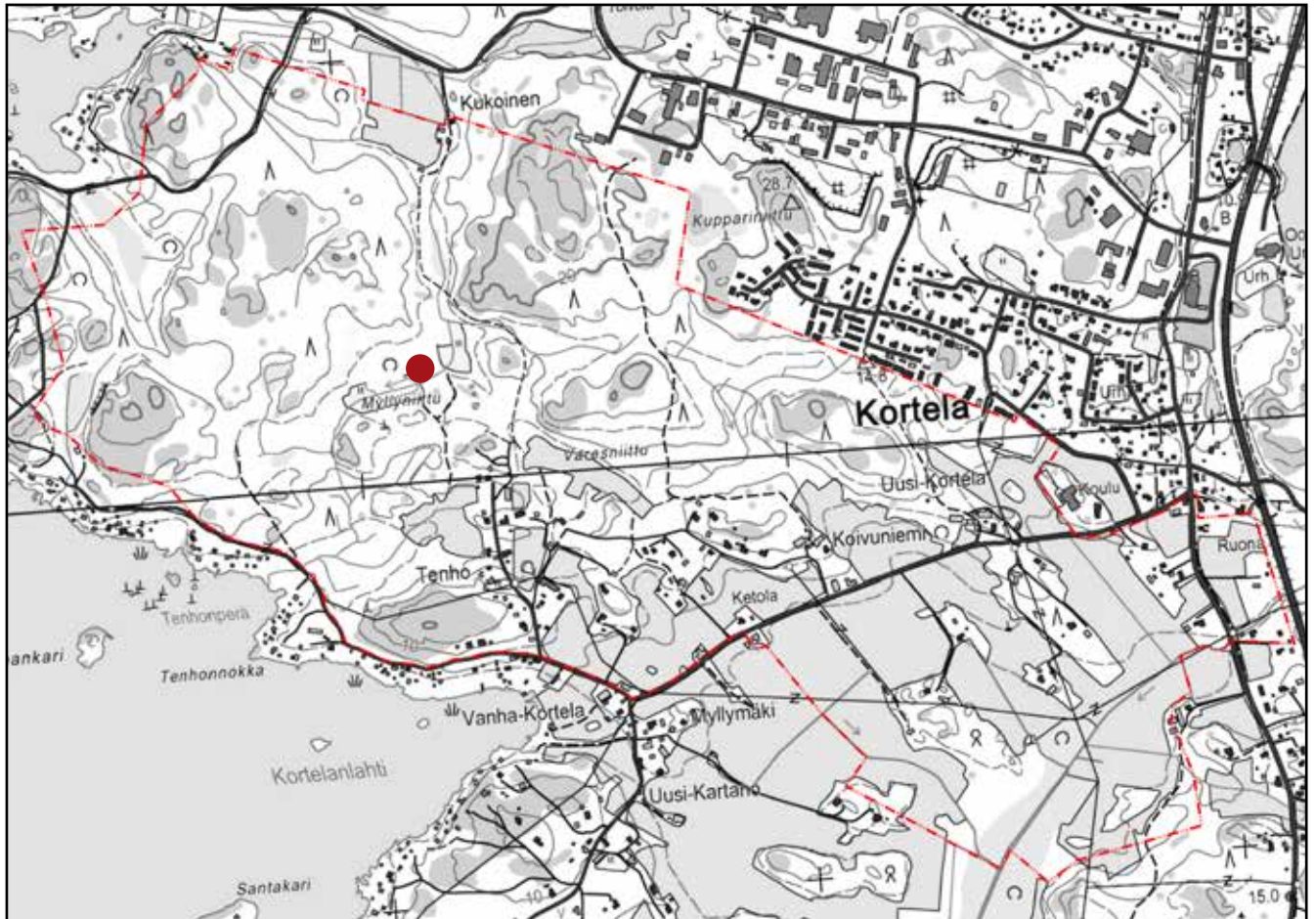
RAPORTISTA

Tässä raportissa esitetään helmikuussa 2020 toteutetun liito-oravaselvityksen tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset tutkimusmenetelmistä sekä inventointien tulokset ja maankäyttösuositukset.

SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

Kortelan tutkimusalue sijaitsee noin kolme kilometriä Rauman keskustan lounaispuolella. Kortela rajautuu koillisosaltaan Sampaanalan kaupunginosaan. Itäpuolella on puolestaan Koilahti. Kyseessä on noin 274 hehtaaria laaja alue (kuva 1), joka ulottuu Mudaistenperältä Kortelanlahteen ja Vanhan Turuntien luokse. Tutkimusalueella on pääosin erilaisia havupuuvaltaisia kangasmetsiä kalliioineen, mutta myös asutusalueita pihapiireineen on etenkin eteläosassa, jossa on myös melko laajoja viljelysaloja.

Kuva 1. Kortelan tutkimusalue (punainen katkoviiva) sekä Myllyniitun vanhan reviirin sijainti (punainen pallo). Karttapohja: Maanmittauslaitoksen avoin data 2020.

TYÖSTÄ VASTAAVAT HENKILÖT

Kortelan liito-oravaselvityksen maastotöistä ja raportoinnista vastasi luontokartoittaja Santtu Ahlman, joka on tehnyt hyvin runsaasti vastaavia selvityksiä.

LIITO-ORAVASELVITYS

TUTKIMUSMENETELMÄT

Kortelan tutkimusalueelta tutkittiin vain Myllyniitun laiteilla oleva vanha reviiiri (kuva 1). Se on ollut asuttuna vuosina 2005 ja 2006, mutta vuoden 2013 selvityksessä havaintoja ei tehty (Ahlman & Tuominen 2014). Paikalta ei tunneta muita havaintoja (Varsinais-Suomen ELY-keskus 2020). Myllyniitun alue kierrettiin huolella läpi 6.2., jolloin etsittiin liito-oravien jätöksiä puiden runkojen tyviltä.

Inventoinnit tehtiin ajankohtana, jolloin lumet olivat sulaneet riittävästi. Lauhan talven takia lunta ei käytännössä tullut ollenkaan ennen inventointeja. Näin ollen mahdollisten jätöksien löytämiseen oli erinomaiset edellytykset. Alueelta tutkittiin kaikkien järeähköjen leppien, raitojen, haapojen ja kuusten tyvet.

LIITO-ORAVAN ELINPIIRISTÄ

Liito-orava asettuu mieluiten kuusivaltaiseen metsään, jossa on riittävästi lehtipuita seassa. Kesällä se syö pääosin lehtipuiden lehtiä, suosituimpia ovat koivut, lepät ja haapa. Syksyllä ravinto koostuu lähinnä havupuiden silmuista sekä koivun ja lepän norakoista. Vastaavaan ravintoon se turvautuu myös talvella. Monipuoliset ravintovaatimukset määräävät lajin elinympäristön sijoittumista. Lisäksi sopivia pesäpaikkoja – kuten vanhoja tikankoloja tai risupesäitä – täytyy olla riittävästi tarjolla.

Liito-oravien reviiirit ovat varsin laajoja, erityisesti koiraille, joiden elinpiirin keskimääräinen pinta-ala on noin 60 hehtaaria. Naaraalla on huomattavasti pienempi reviiiri, vain noin kahdeksan hehtaaria. Molemmat sukupuolet käyttävät useita eri koloja, ja niiden reviiireillä on tärkeitä ydinalueita.

Aikuiset yksilöt ovat varsin paikkauskollisia ja liikkuvat vain pakon edessä uusille alueille. Nuoret yksilöt sen sijaan levittäytyvät uusille alueille säännöllisesti (dispersaali). Levittäytymisen vuoksi elinvoimaisen reviiirin on oltava yhteydessä laajempiin metsäalueisiin niin sanottujen ekologisten käytävien kautta. Mikäli metsät ovat eristäytyneitä saarekkeita, ei liito-oravilla ole edellytyksiä elinvoimaisiin pesimäkantoihin. Lisääntymismetsien välillä tulisi olla vähintään kymmenen metriä korkeaa puustoa, mieluummin vielä korkeampaa. Hakkuuaukot ja taimikot eivät ole liito-oravalle kelvollisia liikkumisreittejä.

LIITO-ORAVA LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

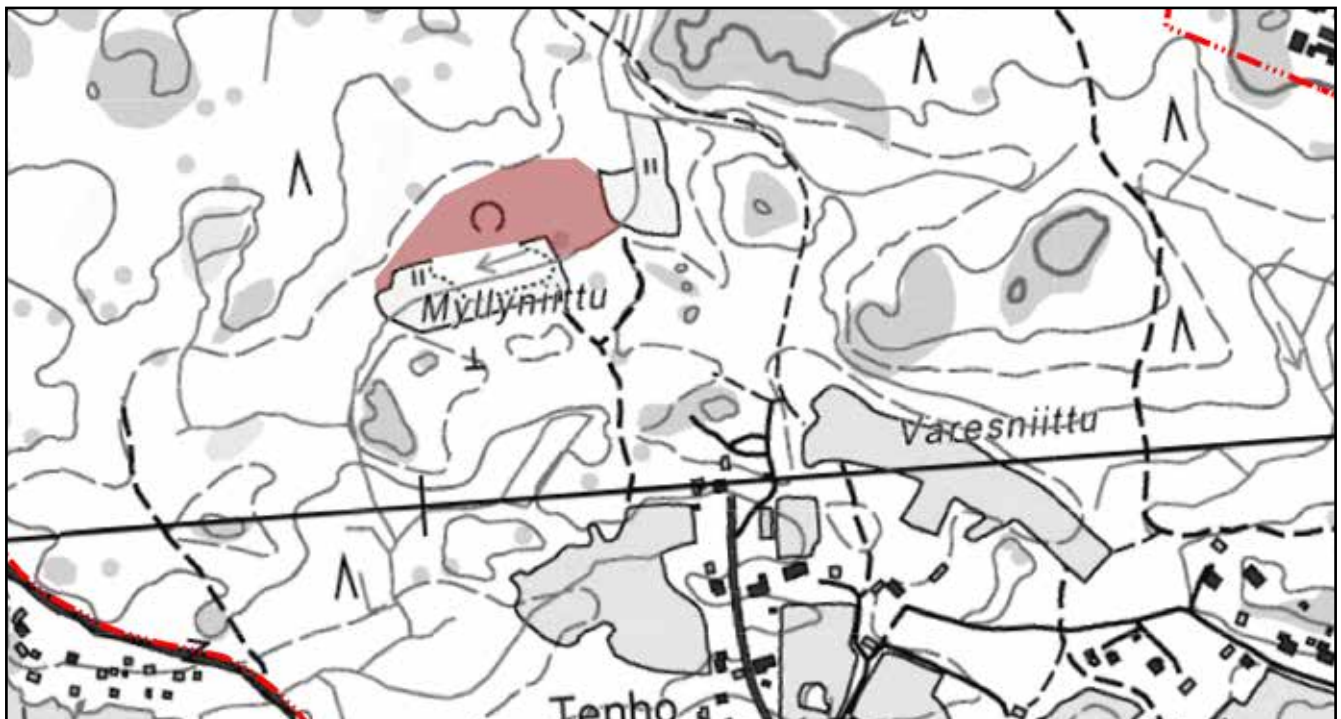
Liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisiin lajeihin, joihin kuuluvien yksilöiden luonnossa selvästi havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on uuden luonnonsuojelulain (49 §) mukaisesti kielletty.

TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Maastotöiden aikana Myllyniitun pohjoispuolelta löydettiin papanoita kahdeksan puun tyveltä. Papanamäärät olivat hyvin vähäisiä (liite 1), mutta havaintojen perusteella liito-orava on liikkunut alueella. Reviiri on ollut edellisen kerran varmasti asuttu vuosina 2005 ja 2006, mutta vuonna 2013 se oli asumaton. Muita tarkastuskertoja ei ole kuitenkaan tiedossa, eikä niitä ole todennäköisesti tehty.

Myllyniitun pohjoispuolen rajausta on luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Se tulee huomioida kaavoituksessa lain edellyttämällä tavalla. Erityisiä liikkumisreittejä ei voida esittää, sillä reviiri rajautuu Myllyniittua lukuun ottamatta kaikilta reunoiltaan hyvin laajaan metsäalueeseen.

Kuva 2. Myllyniitun reviirin rajausta (punainen alue). Karttapohja: Maanmittauslaitoksen avoin data 2020.

KIRJALLISUUS

Ahlman, S. 2019:

Rauman Kortelan lepakkoselvitys 2019. Ahlman Group Oy.

Ahlman, S. & Tuominen, H. 2014:

Rauman Kortelan Vasaraisen ja Soukaisten osayleiskaava-alueen luontoselvitys 2013. Ahlman Group Oy.

Jokinen, A., Nygren, N., Haila, Y. & Schrader, M. 2007:

Yhteiselo liito-oravan kanssa. Liito-oravan suojelun ja kasvavan kaupunkiseudun maankäytön tarpeiden yhteensovittaminen. Suomen ympäristö 20/2007. Pirkanmaan ympäristökeskus.

Pöntinen, B. 2001:

Liito-orava, Flygekörren. Omakustanne. Kirjapaino Stencca. Vaasa.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010:

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004:

Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Söderman, T. 2003:

Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Varsinais-Suomen ELY-keskus 2020:

Paikkatietoaineistoja uhanalaisista lajeista.

Ympäristöministeriö a) luontodirektiivin II, IV ja V -liitteiden lajit

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9045&lan=fi#a7>.

Ympäristöministeriö 2001:

Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. Suomen ympäristö 459. Oy Edita Ab. Helsinki.

Ympäristöministeriö 2005:

Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Moniste 16 s.

LIITE 1. Liito-oravahavaintojen koordinaatit (ETRS-TM35FIN) lisätietoineen.

GRID N / lat	E / lon	N / E	Paikka	Havainto	Papanoita	Puulaji	Lisätiedot	Pvm	Havainnoitsija
6786263	202171	6 786 263 202 171	Myllyniittu	Liito-orava	4	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman
6786265	202172	6 786 265 202 172	Myllyniittu	Liito-orava	10	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman
6786282	202173	6 786 282 202 173	Myllyniittu	Liito-orava	6	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman
6786285	202160	6 786 285 202 160	Myllyniittu	Liito-orava	15	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman
6786311	202149	6 786 311 202 149	Myllyniittu	Liito-orava	9	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman
6786266	202134	6 786 266 202 134	Myllyniittu	Liito-orava	15	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman
6786254	202023	6 786 254 202 023	Myllyniittu	Liito-orava	3	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman
6786224	201978	6 786 224 201 978	Myllyniittu	Liito-orava	4	Haapa		6.2.2020	Santtu Ahlman

Santtu Ahlman

Santtu Ahlman
Toimitusjohtaja
Ahlman Group Oy